

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	5
İÇİNDEKİLER	13
KISALTMALAR	21
GİRİŞ	25

BİRİNCİ BÖLÜM

DOLANDIRICILIK SUÇUNA DAİR GENEL AÇIKLAMALAR-SUÇUN TARİHSEL GELİŞİMİ VE KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA DOLANDIRICILIK

I. DOLANDIRICILIK SUÇUNA DAİR GENEL AÇIKLAMALAR.....	31
A. Genel Olarak	31
B. Mal varlığı Kavramı ve Dolandırıcılık Suçunda Koruma Altına Alınan Mal varlığı Değerleri.....	35
1. Mal Varlığı Kavramı.....	35
2. Dolandırıcılık Kavramı.....	41
3. Dolandırıcılık Suçunun Niteliği	42
4. Dolandırıcılık Suçu Tipolojileri	48
5. Dolandırıcılık Suç İstatistikleri.....	53
6. Dolandırıcılık Suçunda Korunan Hukuki Yarar.....	59
II. DOLANDIRICILIK SUÇUNDA TARİHSEL GELİŞİM	63
A. Genel Olarak	63
B. Roma Hukuk Sistemi.....	64
C. İslam Hukuku	67
D. Osmanlı Devleti Hukukunda Dolandırıcılık Suçu	70
E. Cumhuriyet Dönemi Ceza Hukukunda Dolandırıcılık.....	73
1. 765 Sayılı Yasa Döneminde Dolandırıcılık Suçu Düzenlemesi	74
2. 5237 Sayılı Yasa Döneminde Dolandırıcılık Suçu	77
3. TCK (5237 sy.) ile ETCK (765 SY.) Karşılaştırılması.....	78
III. KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA DOLANDIRICILIK	80
A. İngiltere	80
1. 2007 Öncesi Dönem	81
2. 2007 Sonrası Dönem.....	82
B. Kanada.....	84

C. Avustralya	86
D. Amerika Birleşik Devletleri	87
E. Alman Hukuku	91
F. Fransız Hukuku	96
G. İtalyan Ceza Hukuku.....	98
H. İsviçre Hukuku.....	99
I. Avusturya Hukuku	102
İ. Rusya Federasyonu Hukuku.....	103

İKİNCİ BÖLÜM

DOLANDIRICILIK SUÇUNUN UNSURLARI

I. GENEL OLARAK.....	105
II. DOLANDIRICILIK SUÇUNDA FAİL.....	109
III. DOLANDIRICILIK SUÇUNDA MAĞDUR.....	117
A. Mağdur ve Suçtan Zarar Görenin Aynı veya Farklı Olması Durumu.....	120
B. Mağdurun Belli veya Belirlenen Bir Kişi Olması.....	123
C. Tüzel Kişilerin Dolandırıcılık Suçunun Mağduru Olması.....	124
D. Temyiz Kudretinden Kısmen veya Yoksun Kişilerin Suçun Mağduru Olması.....	127
IV. SUÇUN MADDİ KONUSU.....	131
V. FİİL UNSURU.....	136
A. Hileli Davranış.....	137
1. Genel Olarak.....	137
2. Hile Kavramı	140
3. Hileli Davranışın Kandırıcı Nitelikte Olması Sorunu	146
4. Basit veya Nitelikle Olmayan Yalanın Hile Olarak Değerlendirme Sorunu	150
5. Hukuki Hile- Cezai Hile Ayrımı	163
6. Karşılıksız Yararlanmanın Dolandırıcılık Suçu Oluşturup Oluşturmayacağı Sorunu	170
7. Kartopu Sözleşmelerinin Dolandırıcılık Suçu Oluşturup Oluşturmadığı Sorunu	177
8. Merhamet Dolandırıcılığı	183
9. Usul Hilesi (Yargılama Dolandırıcılığı).....	187
B. Aldatma.....	191
VI. NETİCE	196
A. Genel Olarak.....	196

B. Zarar	197
C. Haksız Yarar	202
VII. İLLİYET (NEDENSELLİK) BAĞI	204
VIII.SUÇUN MANEVİ UNSURU	206
IX. HUKUKA AYKIRILIK	220
A. Genel Olarak	220
B. Dolandırıcılık Suçu ve Kanun Hükümünü ve Amirin Emrini İfası	221
C. Dolandırıcılık Suçunda Meşru Savunma	222
D. Hakkın Kullanımında Rıza Olması	222
X. KUSURLULUK	223
A. Genel Olarak	223
B. Dolandırıcılık Suçu ve Haksız Tahrik	224
C. Dolandırıcılık ve Zorunluluk Hali	225
D. Hata	225
E. Yaş Küçüklüğü – Akıl Hastalığı, İrade Dışı ve İrادی Sarhoşluğun Etkisi	227

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

DOLANDIRICILIK SUÇUNUN NİTELİKLİ HALLERİ, DOLANDIRICILIK SUÇUNDA CEZAYA ETKİ EDEN NEDENLER

I. DOLANDIRICILIK SUÇUNUN NİTELİKLİ HALLERİ	229
A. Dolandırıcılık Suçunun Nitelikli Halleri Üzerine Genel Açıklama ve Eleştiriler	229
B. Dini İnanç Ve Duyguların İstismar Edilmesi Suretiyle Dolandırıcılık (TCK 158/1-a)	234
C. Kişinin İçinde Bulunduğu Tehlikeli Durum veya Zor Şartlardan Yararlanmak Suretiyle Dolandırıcılık (TCK m.158/1-b)	236
D. Kişinin Algılama Yeteneğinin Zayıflığından Yararlanmak Suretiyle Dolandırıcılık (TCK 158/1-c)	239
E. Kamu Kurum ve Kuruluşlarının, Kamu Meslek Kuruluşlarının, Siyasi Parti, Vakıf, veya Dernek Tüzel Kişiliklerinin Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Dolandırıcılık (TCK 158/1-d)	242
F. Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Zararına Olarak Nitelikli Dolandırıcılık (TCK 158/1-e)	245
G. Bilişim Sistemlerinin, Banka veya Kredi Kurumlarının Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Nitelikli Dolandırıcılık (TCK 158/1-f)	248
H. Suçun Basın ve Yayın Araçlarının Sağladığı Kolaylıktan Yararlanmak Suretiyle İşlenmesi (TCK 158/1-g)	259

I.	Tacir veya Şirket Yöneticisi olan ya da Şirket Adına Hareket Eden Kişilerin Ticari faaliyetleri Sırasında; Kooperatif Yöneticilerinin Kooperatifin Faaliyeti Kapsamında Suçu İşlemesi (TCK m.158/1-h) ...	262
İ.	Suçun Serbest Meslek Sahibi Kişiler Tarafından, Mesleklerinden Dolayı Kendilerine Duyulan Güvenin Kötüye Kullanılması Suretiyle İşlenmesi (TCK 158/1-i).....	267
J.	Dolandırıcılık Suçunun, Banka veya Diğer Kredi Kurumlarınca Tahsis Edilmemesi Gereken Bir Kredinin Açılmasını Sağlamak Maksudıyla İşlenmesi (TCK 158/1-j).....	270
K.	Sigorta Bedelini Almak Maksudıyla Dolandırıcılık (TCK 158/1-k)	277
L.	Kişinin Kendisini Kamu Görevlisi veya Banka, Sigorta ya da Kredi Kurumlarının Çalışanı Olarak Tanıtması veya Bu Kurum ve Kuruluşlarla ilişkili Olduğunu Söylemesi Suretiyle İşlenmesi (TCK 158/1-l).....	279
M.	Suçun Kamu Görevlileriyle İlişkinin Olduğundan Onlar Nezdinde Hatırlı Sayıldığından Bahisle ve Belli Bir İşin Gördürüleceği Vaadiyle İşlenmesi (TCK. m.158/2)	285
N.	Dolandırıcılık Suçunun Üç veya Daha Fazla Kişi Tarafından Birlikte İşlenmesi veya Suç İşlemek İçin Teşkil Edilmiş Bir Örgütün Faaliyeti Çerçevesinde İşlenmesi (TCK M.158/3).....	287
II.	CEZAYI AZALTICI NİTELİKLİ HAL	292
A.	Dolandırıcılığın Bir Hukuki İlişkiye Dayanarak Alacağın Tahsili Amacıyla İşlenmesi	292
III.	DOLANDIRICILIK SUÇUNDA CEZAYA ETKİ NEDENLER.....	296
A.	Genel Olarak.....	296
B.	Dolandırıcılık Suçunda Etkin Pişmanlık (TCK. m. 168)	296
1.	Genel Olarak.....	296
2.	Etkin Pişmanlığın Uygulanması Uygulanmasının Koşulları.....	297
a.	İlgili Suça ilişkin Etkin Pişmanlık Hükmünün Düzenlenmiş Olması	298
b.	Etkin Pişmanlık Uygulanması için Suçun Tamamlanmış Olmasının Gerekliliği.....	298
c.	Fail veya Suça İştirak Edenlerin Bizzat Pişmanlık Göstererek. Mağdurun Uğradığı Zararı Aynen Geri Verme veya Tazmin Suretiyle Gidermiş Olması.....	299
d.	Zararın Bizzat Fail Tarafından Giderilmesi Hususu	301
i.	İştirak Halinde İşlenen Dolandırıcılık Suçunda Suç Ortaklarının Biri veya Bir Kısmı Tarafından Zararın Giderilmesi.....	302
ii.	Zararın Giderilmesi	306

iii. Zararın Giderilmesinin Mağdur Tarafından Kabul Edilmemesi.....	307
iv. Zararın Kısmen Giderilmesi.....	307
v. Aynen İade veya Tazminin Hüküm Verilmeden Önce Gerçekleşmesi.....	308
e. Kovuşturma Başlamadan Önce Etkin Pişmanlık.....	308
f. Kovuşturma Başladıktan Sonra Etkin Pişmanlık.....	309
C. Dolandırıcılık Suçunda, Şahsi Cezasızlık Sebebi ve Cezada İndirim Yapılmasını Gerektiren Şahsi Sebepler.....	312
1. Genel Olarak.....	312
2. Şahsi Cezasızlık Sebepleri.....	312
a. Haklarında Ayrılık Kararı Verilmemiş Eşlerin Birbirleri Zararına Suçun İşlenmesi.....	313
b. Üstsoy veya Altsoyunun veya Bu Derecede Kayın Hısımlarından Birinin veya Evlat Edinen veya Evlâtlığın Zararına Olarak Suçun İşlenmesi.....	314
c. Aynı Konutta Beraber Yaşayan Kardeşlerden Birbirlerinin Zararına Suçu İşlenmesi.....	316
3. Cezada İndirim Yapılmasını Gerektiren Şahsi Sebepler.....	317
a. Haklarında Ayrılık Kararı Verilmiş Eşlerden Birinin Zararına Olarak Suçun İşlenmesi.....	317
b. Aynı Konutta Beraber Yaşamayan Kardeşlerden Birinin Zararına Olarak Suçun İşlenmesi.....	318
c. Aynı Konutta Yaşayan Amca, Dayı, Hala, Teyze, Yeğen veya İkinci Derecede Kayın Hısımları Zararına Suçun İşlenmesi.....	318

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

DOLANDIRICILIK SUÇUNUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ VE BENZER NİTELİKTEKİ SUÇLARLA KARŞILAŞTIRILMASI

I. DOLANDIRICILIK SUÇUNUN ÖZEL GÖRÜNÜŞ BİÇİMLERİ.....	319
A. Genel Olarak.....	319
B. Teşebbüs (Suça Kalkışma).....	320
1. Genel Açıklama.....	320
2. Dolandırıcılık Suçu Açısından Teşebbüs Değerlendirmesi.....	322
a. Kasten İşlenebilen Bir Suçun İşlenmek İstenmesi.....	323
b. Gerçekleştirilen Fiilin Ceza Normunun Yasakladığı Davranışı Meydana Getirmeye Elverişli Olması.....	324
c. Gerçekleştirilen Fiilin İcra Hareketi Niteliğinde Olması.....	328

d.	Neticeli Bir Suçun veya İcra Hareketleri Kısımlara Bölünebilen Sırf Hareket Suçunun Bulunması	332
e.	Kişinin Elinde Olmayan Sebeplerle İcra Hareketlerin Tamamlanamamış veya Tamamlanmış Olmakla Birlikte Neticenin Gerçekleşmemiş Olması	333
f.	Suçun Teşebbüs Halinde Kalması ve Etkin Pişmanlık Uygulanması	338
C.	Gönüllü Vazgeçme	339
D.	İçtima	340
1.	Genel Olarak.....	340
2.	Gerçek İçtima.....	341
3.	Bileşik Suç	343
4.	Zincirleme Suç (Teselsül).....	344
5.	Fikri İçtima.....	351
a.	Aynı Neviden Fikri İçtima	352
b.	Farklı Neviden Fikri İçtima.....	354
E.	İştirak.....	356
1.	Genel Açıklama.....	356
2.	Faillik ve Şeriklik Ayrımı	357
3.	Bağlılık Kuralı	358
4.	İştirak İradesi	359
5.	Müşterek Fail	362
6.	Dolaylı Fail	363
7.	Suçta İştirak Eden.....	364
8.	Azmettiren (TCK m. 38).....	364
9.	Yardım Eden (TCK m. 39)	366
II.	DOLANDIRICILIK SUÇUNUN BENZER SUÇLAR İLE KARŞILAŞTIRILMASI..	367
A.	Hırsızlık Suçu ve Dolandırıcılık	367
B.	Kaybolmuş veya Hata Sonucu Ele Geçmiş Eşya Üzerinde Tasarruf Suçu ve Dolandırıcılık	372
C.	Karşılıksız Yararlanma Suçu ve Dolandırıcılık	374
D.	Yağma Suçu ve Dolandırıcılık.....	375
E.	Nüfuz Ticareti Suçu ve Dolandırıcılık	378
F.	Şantaj Suçu ve Dolandırıcılık	380
G.	İrtikap Suçu ve Dolandırıcılık.....	384
H.	Güveni Kötüye Kullanma suçu ve Dolandırıcılık.....	386
I.	Bankacılık Suçları ve Dolandırıcılık.....	389
İ.	Sistemi Engelleme, Bozma, Verileri Yok Etme veya Değiştirme Suçu ve Dolandırıcılık	398

J. Banka veya Kredi Kartlarının Kötüye Kullanılması Suçu ve Dolandırıcılık.....	400
K. Zimmet Suçu ve Dolandırıcılık	403
L. Dilencilik Suçu ve Dolandırıcılık.....	406

BEŞİNCİ BÖLÜM

DOLANDIRICILIK SUÇUNDA GÖREV, YETKİ, SUÇUN SORUŞTURULMASI, KOVUŞTURULMASI İLE CEZA GENEL VE USUL HÜKÜMLERİ

I. DOLANDIRICILIK SUÇUNDA GÖREV, YETKİ, SORUŞTURMA VE KOVUŞTURMA	409
A. Genel Olarak	409
B. Dolandırıcılık Suçunda Görev	410
C. Dolandırıcılık Suçunda Yetki.....	415
1. Yetkisizlik İddiasında Bulunma Usulü ve Yetkili Uyuşmazlığının Giderilmesi.....	419
D. Suçun Soruşturulması	420
1. Suçun Tespiti ve Soruşturulması.....	420
2. Delillerin Toplanması	423
E. Dolandırıcılık Suçunun Kovuşturulması.....	432
II. DOLANDIRICILIK SUÇU VE GENEL HÜKÜMLER.....	433
A. Dolandırıcılık Suçunda Yaptırım	433
B. Dolandırıcılık Suçunda Uzlaşma	438
C. Dolandırıcılık Suçunda Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılması	448
1. Genel Olarak.....	448
2. Dolandırıcılık Suçunda Hükmün Açıklanmasının Geri Bırakılmasının Ön Şartları.....	448
3. Dolandırıcılık Suçunda Hükmün Açıklanmasının Objektif Şartları.....	450
a. Suça İlişkin Şartlar	450
b. Cezaya İlişkin Şartlar	451
c. Sanığa İlişkin Şartlar	453
i. Subjektif Şart-Sanığın Kişilik Özellikleri.....	454
4. Zararın Giderilmesi Şartı.....	455
D. Cezanın Bireyselleştirilmesi ve Cezanın Belirlenmesi.....	460
1. Türk Ceza Kanunu Uygulamasında, Cezanın Bireyselleştirilmesinin Temel İlke ve Kuralları	460
2. Dolandırıcılık Suçunda Cezanın Bireyselleştirilmesi ve Belirlenmesi.....	464

a. Genel Olarak.....	464
b. Dolandırıcılık Suçunda Hapis ve Adli Para Cezasının Bir Arada Belirlenmiş Olması Durumunda Cezanın Belirlenmesi	465
c. Dolandırıcılık Suçu Yönünden Adli Para Cezasının Belirlenmesi ve Hesaplanma Yöntemi.....	469
E. Dolandırıcılık Suçunda Dava Zamanaşımı.....	473
1. Genel Olarak.....	473
2. Dolandırıcılık Suçunda Zamanaşımı.....	476
F. Tekerrür.....	479
G. Yasa Yolları.....	483
1. Genel Olarak.....	483
2. Dolandırıcılık Suçunda Yasa Yolları.....	486
a. Olağan Kanun Yolu Olarak İtiraz.....	486
i. Cumhuriyet Başsavcılığınca Verilen Soruşturmaya veya Kovuşturmaya Yer Olmadığına Dair Karara Karşı Yasa Yolları	486
ii. Hükümün Açıklanmasının Geri Bırakılmasına Dair Karara Karşı Yargı Yolu Olarak İtiraz	488
b. İstinaf (Bölge Adliye Mahkemesi)	490
c. Temyiz (Yargıtay).....	492
SONUÇ.....	495
KAYNAKÇA.....	509